

Cephelerde Değişim ve Yenileme

Makale : Nevin GÜNEY TOK

Her bina yapım sürecinde doğaya belli miktarda zarar vermektedir. Mevcut binayı yıkıp yenisini yapmak yerine, binanın performansını artıracak, hem çevresel ve ekonomik fayda sağlamak hem de mimari kimliği korumak açısından sürdürülebilir bir yaklaşım olarak değişim veya yenilenme çözümleri üretilmelidir.

Doğanın ve doğal kaynakların kullanımı gelecek nesillere aktarımı özette sürdürülebilirlik kavramı her geçen gün öne kazanmaktadır. Bilinçlenmenin artmasıyla sürdürülebilir mimari, planlama ve tasarım aşamalarından başlamak üzere, yapım-üretim, uygulama, kullanım ve yıkım aşamalarının tamamını kapsayacak şekilde uzun vadeli ve çok yönlü olarak değerlendirilmeler ve çözümler üretilmeye başlanmıştır.

Her bina yapım sürecinde doğaya belli miktarda zarar vermektedir. Mevcut binayı yıkıp yenisini yapmak yerine, binanın performansını artıracak, hem çevresel ve ekonomik fayda sağlamak hem de mimari kimliği korumak açısından sürdürülebilir bir yaklaşım olarak değişim veya yenilenme çözümleri üretilmelidir. Cephede yapılacak kısmi veya kapsamlı yenilemeler, binanın her türlü performansına

doğrudan yansiyacaktır. Ancak, bina performansının korunması ve artırılmasını sağlamada yenileme eyleminin gerçekleştirilmesi kadar yenileme kararının verilmesi ve doğru yenileme stratejilerinin belirlenmesi de etkilidir. Ekim ayı içerisinde yapılan Zak World of Faça-

des konferansında UNStudio'nun Güney Kore'nin Seul kentindeki Hanwha Genel Merkez binasının cephesinin yenilenmesi ve tadilatı, aktaran bir sunum izledim. Bu sunumda, mevcut bir bina cephesini yenilemeye karar verme sürecinde ve sonrasında kullanılabilir,

cephenin mevcut durumunun değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonrasında yenilenme gerekli görülen cephenin hangi süreçte yenilenmesinin uygun olacağını tespit edilmesine yönelik aşamaları aktarmaktaydı.

Mevcut yapıların kaynak olarak yeniden kullanıma kazandırılmasının, enerji kazanımı, yapım süresinde zaman kazanımı, ilave yerleşim yeri ihtiyacının azalması, koruma bilincinin gelişmesi ve tasarım giridi olarak karşımıza çıkan yararlarının yanı sıra ekonomik yararları da dile getirildi. Aslında binaların aynı zamanda malzemelere gizlenmiş olan yatırımlar olduğunu bu sunum öncesine kadar düşünmemiştim. Yeniden yapmak eskiyi adam etmekten daha kolaydır deriz ama yıkımın, mali açıdan bir sermaye kaybı sayıla bilirliğini hiç konuşmayız. Cepheler ve diğer yapı alt sistemleri teknik ömrünü yaklaşık olarak 25-30 senede tamamlarken, taşıyıcı yapıların ömrü bir asrı bulabilmektedir. Bu bakımdan, teknik ömrünü tamamlamış veya çeşitli nedenlerle fonksiyonel gereksinimlerini ve kullanıcı ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamayan bina cephelerinin yenilenmesi, binanın kullanım ömrünü artırarak, ekonomik ve

sürdürülebilir yarar sağlamak adına uygun bir yöntem olacaktır. Sanırım inşaat sektöründe 25 yıllık ömrünü tamamlayan çok fazlası ile yatırım bu değişim için yavaş yavaş yerini alacaktır.

Durgun olana ve artık nereye ne yapsak yerine, yenilemeye teşvik edici politikaların geliştirilmesi, cephenin performansının korunması, artırılması üzerine sistemlerin tasarlanması ortaya konacak. Hanwha Genel Merkez binasına yapılan ve tamamlanan bu çalışma 2013 yılında başlamış 2019 yılında tamamlanmış durumda. İçeride çalışanların iş güçleri kesilmeden 40 aylık bir saha montaj sürecinde tamamlanmış.

Yenileme eyleminin gerçekleştirilmesi kadar yenilemeye karar verme süreci ve süreci kolaylaştıracak yöntemlerin geliştirilmesi ve doğru yenileme stratejilerinin belirlenmesi de 20 aylık bir süreci kapsamış.

Yıkım veya yenilemeye karar vermede en çok etkili olan sebepler sürdürülebilirlik ve maliyettir. Bina-daki eksiklikler (strüktürel eksiklikler, teknik alt yapı, fiziksel performans vb.) giderilebilir düzeyde olduğu takdirde, yapılacak bakım çalışmaları

ve yenilemeler, kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamak, binaların fiziksel performansını ve hizmet ömürlerini artırmak için sürdürülebilir ve ekonomik çözümler sunacaktır. Yenilenmenin, birincil strüktürün korunarak malzemeden tasarruf edilmesi, mimari kimliğin korunması, yapının gizli kalmış değerinin daha yüksek hızda ortaya çıkması ve enerjinin daha verimli kullanımı gibi faydaları da beraberinde getirecektir.

Mevcut bina stokunun yenilenerek yeniden kullanıma kazandırılması, enerji tüketiminin ve binaların yaşam döngüsü maliyetinin azaltılması, koruma bilincinin gelişmesi, kaynakların etkin kullanımı, ilave yerleşim yeri ihtiyacının azalması ile doğal dokunun korunması ve binaların yaşam döngüsü maliyetinin düşmesi gibi faydaları bakımından CEPHELERDE YENİLENME gelecek zamanın yeni iş kolu olacağı düşüncesindeyim. Cephe sistemlerinde ilerlemenin tasarımın gelişme hızına ivme katarak yeni sistemlerin üretilmesine sebebiyet verecektir. Uzun soluklu ama ömürlü olan tüm yapı elemanları gibi cephelerinde değişim zamanı olduğunu kabul etmek bu konuda üretici firmaların yatırımlarını geliştirmesini tavsiye ederim.